ב"ה

פתח דבר

בשבח והודאה להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זיכנו בשמחת נישואי צאצאינו החתן הת' הרב **יוסף יצחק** שי' וב"ג **שרה רחל** תחי', הננו בזה להגיש לידידנו ומכרנו המשתתפים בשמחתנו תשורה זו.

בהשגחה פרטית מופלאה הגיע לידינו בימים האחרונים ספר הכולל שיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע בשנים ה'ש"ת-ה'תש"ב.

בין השיחות גם כאלה שמעולם לא נתפרסמו, או שנתפרסמו בחלקם, ומהם אשר יש בהם שינויים והוספות רבות ומעניינות.

[לדוגמא: בעמוד הראשון משיחת פורים תש"א, המתפרסמת כאן לראשונה, אנו מגלים פרט חשוב (השייך לענינא דיומא - שמחת חו"כ), והוא מי היה השדכן של כ"ק אדמו"ר הריי"צ - דבר שע"ע לא היה ידוע לנו (ראה נישואי הנשיאים ח"א ע' 178). בנוסף נודע לנו משיחה זו שאבי הכלה הרה"ק ר' אברהם שניאורסאהן הגיע לליובאוויטש להשתתף בשמחת התנאים].

תשורה זו כוללת ענינים שהזמן גרמא: 1) שיחת פורים תש"א. 2) עמוד ראשון משיחת פורים תש"ב. 3) שיחת י' כסלו תש"ב (שבה הוספות מרובות לגבי מה שנדפס בספר השיחות תש"ב).

לאחר מכן הוספנו "פניני נישואין", מאת סב הכלה הגה"ח הרב ישעיהו הרצל שליט"א - רב ראשי נוף הגליל אה"ק ת"ו.

*

התודה והברכה לכל ידידנו, מכרנו ובני משפחתנו אשר הואילו לבוא, מקרוב ומרחוק, ליטול חלק בשמחה, ולברכנו ואת החתן והכלה מקרב לב. כל המברך מתברך בברכתו של הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר.

*

יהי רצון שמשמחה זו נזכה לשמחת הגאולה האמיתית והשלימה בבנין בית המקדש השלישי, ויקויים היעוד מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, תיכף ומי"ד ממ"ש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ישראל דובער גאנזבורג **שניאור זלמן הרצל**

א

ב"ה, בסעודת פורים, תשי"א

פתח ואמר, פורים איז די הצלה פון אידישען גוף, יש ב'
יש ב' זמני נסים פורים וחנוכה, חנוכה איז געוועז די הצלה פון דער
אידישער נשמה, ופורים הוא הצלת הגוף היהודי. חנוכה איז געווען א
מלחמה רוחניות להעביר על הדת וההצלה היתה ג"כ בדרך מלחמה, דער
עונש הי' לפי"א החטא, בנ"י ישבו על אדמתם במנוחה ועסקו בתורה
האבען זיי אנגיפאנגען צוא זוכען נאך עפעס, ענין חכמות, דער שר
החכ' איז געווען אין מלכות יון, דאס האט גורם געווען התגברות פון
מלכות יון, כי היניקה מהקדושה גורם התגברות הקלי' וכידוע מהזהר
בענין שקר, דהאותיות עצמיים דשקר הם ק"ר, דאינון אתיין זיופין
ונטלין אות שין ביניהו ונעשה שקר
די התגברות איז געווען וואס טמאו כל השמנים שבהיכל
אלץ וואס בא אידין איז געווען הייליג און טייער, זיי האבען ניט
געוואלט אידישען רכוש און ניט דעם אידישען גוף, רק טמאו כל השמנים
שבהיכל, זיי האבען געוואלט מעביר זיין על הדת, כתבו לכם כו'
שאין לכם חלק באלקי ישראל ואח"כ בהתגברות מלכות בית חשמונאים

והתגברות היתה ע"י קריאת שמע ישראל כו' ה' אחד וגם ישראל

נק' גוי אחד בארץ שמסרו נפשם על ה' בתוקף אמונתם בהתגלות עצם
נשמתם, ע"ז נצחו את היונים, פורים היתה הגזירה להשמיד להרג ולאבד
המן האט זיך אריין גיגאנבעט דורך די עשרת אלפים ככרי כסף
והעונש הי' לפי אופן החטא, כי בנ"י הי' בגלות ומעמד ומצב הפרנסה

הי' בשפל המצב ועי"ז יכשלו בחילול שבת להשיג משרות וממילא כשקראו
אותם למשתאות נכשלו ג"כ במאכלות אסורות, והעונש הי' גזרת המן,
וואס המן אליין האט ניט געוואוסט זיין כח, וואס המן מן התורה מניי
המן העץ כו' די גזירה איז געווען אז במשך השנה לא ישאר אף גוף א'
יהודי' והיהודים כשהרגישו אז דאס איז די גזירה ווילע זיי זיינען
אידין ומתנהגים עפ"י התורה ומצוות ובא"ל לא היתה הגזירה, נתעורר
אצלם כח המס"נ ואמרו דאס ניט, ובכח המס"נ דכל השנה היתה הצלתם,
דער נס פון פורים איז א גרויסער, עס איז א גילוי פון גורל וואס גו
איז למע' מסדר השתל' וכידוע מאמרז"ל על יו"כ כפורים שהוא כפורים
וואס יו"כ איז דאך אויך דער ענין פון גורל כי שני השעירים שהאחד
הי' לעזאזל והשני הי' להבדיל לה' הי' שוים בכל עניניהם, וכן בענין
ימין ושמאל אמרו רז"ל שזהו תלוי במצבם של בנ"י בתומ"צ וכן הוא בפ
שהוא ענין גילוי הגאולה ע"י גורל ובכל שנה בזמן ההוא נתעורר
אותו הגילוי
היינט איז דאך דא די גזירת המן, אידין געפינען זיך
אין א ים של צרות, די אידין מעבר לים זיי זיינען דאך אין פאייער
מיר דא זיינען ארום פייער, היינט איז אויך די גזירה חלילה להשמיד
כו' די מחשבת המן איז דאך דא הגם המן'ן האט מען אויפגיהאנגען
אבער די מחשבת המן איז גיבליבען המן האט ניט גיקענט ארוים געבען
זיינע רשעות, היינטיגע המן'ס קאנען שיין ארוים געבען די מחשבת
המן אויך,
מי טוט אסאך זאכען וואס ניט עס העלפט און ניט עס
קאן העלפען, עס איז דא איין עצה מאמרז"ל אין ישראל נגאלין אלא
בתשובה, ומאמרז"ל מעמיד עליהם מלך קשה כהמן, מי העלפט טאקע די
אידין מעבה לים מיט צדקה עס דארף אבער זיין די צדקה מיט דעם נפש
דאס הייסט מיט חשובה
אמעריקאנער אידין, דאס איז א לשון העולם, באמת איז
מיר אלץ איינס ליטווישע אידין פוילישע וכו' ישראל גוי אחד בארץ
איך מיין אידין אין אמעריקא עס איז דא א מחלוקת אין דער
גמרא בענין זכות אבות לא תמו, וואס דער פשט פון זכות איז

קלארקייט און ריינקייט, זכות אבות די ריינקייט פון די טאטעס און
זיידעס איז לא תמו, מיא רעט מיט איין אמעריקאנער יונגער מאן
אליין איז ער א מחלל שבת ואוכל טריפות און אז מי רעט זיך מיט איהם
פאנאנדערו וועגין זיין טאטען וועגין זיין זיידין באריממט ער זיך אז
זיין זיידע איז גיוועזן א בעל מחבר ער האט גימאכט דעם ספר תורת
הזבח אדער א אנדער ספר וואס ער אליין איז ווייט פון דעם אבער
ריידענדינג וועגין דעם טאטען וועגין זיידען צו ווארימט ער זיך
און באריממט זיך מיט דעם, דאס איז דער פשט פון זכות אבות לא תמו,
די ריינקייט פון טאטען די ריינקייט פון זיידען די ריינקייט פון
דער מאמען איז לא תמו, וואס יעדערער האט דאס,נאר קומענדיג אין
אמירעקא האט מען דאס ~~פרא~~ פארגעסען, דארף דאס מעורר זיין

מרדכי הצדיק איז גיוועזן א מלמד, מרדכי וואס ער איז
גיוועזן א ראש הסנהדרין, איז זיין ארבעט א מלמד, האט ער גיהאט כ״ב
אלף תלמידים, וואס ער האט מיט זיי גילערענט, התחיל אתם א״ב חומש
עם פירושים ונטע בהם מס״נ כשבא אליו המן הרשע, מי קאן זיך גאר ניט
פארשטעלען דעם ענין, פון המן גייט צו מרדכי, כי הם היו מוכנים להריגה
בידעם כי בעוד שנים עשר חודש יהרגו כולם, אידין וואס זיינען גיוועזן
צען יאהר אין רוסלאנד ווייסען דעם ציור ווי א מלמד האט זיך געפילט
דערזעהענדיג א קנעפיל, איז דערזעהענדיג המן'ן האט מרדכי צו זיי
געזאגט קינדער אנטלויפט, האבען זיי אים גיענטפערט רבינו אתך
אנחנו בין לחיים ובין למות, ניט דו קאנסט פון אונז אוועק און
נישט מיר פון דיר, וואס האט ער מיט זיי גילערונט אין הלכות קמיצה,
איך שצ״ל הקומץ כו' אשר ב״ז הוא בענינים שלמע' מטו״ד, כי העיקר
מה שמרדכי רצה להשריש בהתלמידים הוא הביטול שלמע' מטו״ד וענין המס״נ
ושבכח המס״נ הזה פון די קליינע קינדער, וואס דער לערנען איז אויך
גיוועזן במס״נ, די עלטערין זיינען גיוועזן פארזארגט פון דאגת הפרנסה
און מוכנים להריגה ושלחו את בניהם ללמוד תורה, ובכח המס״נ הלזה
ניצלו מהגזירה און עס איז געווארען דער ונהפוך הוא ונתבטלה
מחשבת המן, היינט איז דאך דא די זעלביגע גזירות המן, אוואו זאל
מען נעמען די קליינע קינדער לבטל הגזירות, די מלמדים אין די ת״ת
ברור הדבר אשר כמה מהם זיינען דאך אליין ניט קיין שומרי תורה
אגעווייסער טייל פון זיי זיינען זיכער ניט קיין מניחי תפילין ומחללי
שבת וויא אזוי קאנען זיי איין פלאנצען אין די קינדער מס״נ זיי מאכען
זיי דאך פאר גוים, עס איז דא ערליכע גוים, אבער זיי מאכען זיי
דאך פאר אפיקורסים פאר שונאי הדת פיינט האבען אידישקייט, און אזיינע
איז דאך אויך אמתי-מספר, מי האט דאך גידארפט ליגען אין דעם אז די
מלמדים זאלען לכה״פ זיין שומרי תורה היטין שבת ומניחי תפילין,
זיי זאלען איין פלאנצען אין די קינדער יר״ש ומס״נ

התחיל לדבר בענין טהרת המשפחה מי דארף דאך האבען
אידישע קינדער ריינע כשרע אידישע קינדער, וואס זאלען קאנען מקבל
זיין פני המשיח, דער טאטע און די מאמע זאגען אז זיי האלטען פון
דעם נישט, ווי אזוי קאנען זיי מיט זייערע אייגענע הענט מאבד זיין
זייערע אייגענע קינדער, אז משיח וועט קומען וועלען דאך צענדליקער
טויזענטער קינדער דארפען אויסשטארבען, משיח איז דאך קדושה וטהרה
ער קען נישט זיין מיט בני הנדה וועט ער דאך זיי נישט קענען
צונעמען, זיי זאגען אז דאס איז נארישקייט זיי האלטען נים פון דעם
אז א קינד ווערט ר״ל קריינק לויפט מען צום רבין אין שוהל צום ארון
קודש און מי שריים רבוש״ע האב רחמנות, מצד אהבת ישראל צריכים
להרגיש ולהשתתף בצערם ולהתפלל עבורם, אבער ווי אזיי קאנען זיי
בעטען דעם רבוש״ע זאל זיי העלפען אז דעם זעלבען רבוש״ע וואס
הייסט זיי פאלגען זיי ניט, זיי אלוין האבען דאך גיפאטערט זייער
קינד, (וועגין אזיינע וואס זיינען אין גאנצען ווייט רעט מען נים)
אבער עס איז פאראן אזיינע וואס מען האט זיי גערארפט זאגען און

60

ג

מעורר זיין, ווארום משיח איז סיים דא הנה זה עומד אחר כתלינו
אין א העכערן עולם איז סיים דארטן ששון ושמחה ער איז סיים געקומען,
דא ווארט ער אז מען זאל תשובה טאן, אין ישראל נגאלין אלא בתשובה,
מיא שעמט זיך צו זאגן און ריידן מיט יענעם
עס איז אבער אסאך גרינגער אידער חלילה צו זעהן יענעמס צער חלילה
אין א אומגליק, אבעה"ב דריים זיך ארום זיין בהויז און קאן נים
זאגן יענעם, אבער אז עס איז א שריפה יעמאלט האפט מען ראטעווען
וואס מען קען, מי דארף האבען די זאגער עס דארף פאר ארוין מיט א
אמת וואלט מען זיך אפגישעמט און מי וואלט מעורר גיוועז
עס איז בא מיר ברור אז דער אידישער רכוש וואס איז
אפגעווישט געווארען אויף יענעם זייט ים איז דאס דער שכר שבת, וואס
האט שיין מיטגעשלעפט די כשרע געלטער, מי דארף תשובה טאהן כמו שא'
יונה הנביא, עוד ארבעים יום וננוה נהפכת, מען מוז תשובה טאהן
עס איז דאך יעצט די חבלי משיח וואס איז געגליכען צו חבלי לידה
וואס מי האט דאמאלט חבלים און מי גיים אפ מיט בלוט, נאר דער נאך
זעהט מען דאס קינד, דער אויבערשטער זאל העלפען און געבין כח דורך
טראגען די חבלי לידה און מי זאל זוכה זיין צו זעהען דאס קינד,
אידין דארפען נים זיין פערצווייפעלט מיואש
מי דארף נים ארוים ווייזען די שוואכקיים, מי רעט דאך אין א מסיבת
חסידים, אין דעם רבי'נס צייט פון אנפאנג איז גיוועז דער ענין
תיקון חצות ברבים, אח"כ בהתפשטות החסידות איז גיווארען דער ענין
פון תח"צ ביחידות, אזוי ווי דער צ"צ האט א מאל געזאגט, מי דארף
זיך אוים ווייגען ביחידות און ארוים גיין צום עולם מיט א טענציל,
חסידים ווייסען אז מי דארף נים אריין פאלען אין יאוש, מי דארף
וויסען דעם אמת און מי דארף טאן וואס מי דארף, מי דארף לערנען
חסידות דאוונען מעורר זיין דעם צוויימען און זען אז מי זאל ריידען
אין חסידות, מי דארף אבער אויך וויסען אז אם תבחש את האויל כו'
בתוך עלי הריפות איז מיינט מען נים די גאגעליך, מי דארף זיין קיין
בא אאע"ה אז ער איז געגאנגען צו דער עקידה מיט
זיין זון יצחק, שטיים וילכו שניהם יחדו נאכדעם ווי יצחק האט מען געוו
געוואוסט שטייט אויך יחדיו, שלשה ימים זיינען זיי גיגאנגען וואס
האבען זיי גיטאהן די דריי טעג, זיכער אז זיי האבען ג-ו-טע-גילערנט
חסידות און גינומען א בימול בלייפען גיגאנגען א טענציל גיזונגען
א ניגון, א טאטע צוא הונדערט יאהר גיהאט א זוהן און יצחק, פירט ער
איהם צו דער עקידה מיט א טענציל אט אזוי דארף זיין בא חסידים נים
פארצווייפעלט און נים אראפ פאלין אין יאוש, און וויסען דעם אמת
דער אובערשטער זאל העלפען א ישועה כללית לכללות ישראל בקרוב ממש אמן
ניגנו את הניגון הידוע של אדמוה"ז אח"כ א' כ"ק
שליט"א אז עס איז דא דער ענין פון עצה סגולה ורפואה, וספר מאדמו"ר
הצ"צ שפעם בא אליו א' מהחסידים שיושב על כפר ואין מזדמנים אליו
מאנ"ש שיוכל למסור להם פדיון אל אדמו"ר, פדיון אצל ההמון כסף
אצל האדמורי"ם הוא ענין ממירת הנפש ואמר כ"ק הצ"צ א טייכול האסטו,
ג ג גיי און זיי זיך טובל אין טייכול און שרייב אן א פדיון און
זינג דעם רבינס ניגון, מי קאן אפי' זאגען אז דאס איז ווייל דער צ"צ
האט אזוי געהייסען טאן, ובידוע מאדמוה"ז שבאו אליו מא' שהיי חולה
ממוכף שהרופאים נתייאשו ממנו ולקח אדמוה"ז כוס מים ובירך ושתה
חצי כוס ואת הנשאר נתנו לחחולה ולמחרתו בא החולה לביהכ"נ של
אדמוה"ז ורקד שם,

קלה

א

ב"ה במעודת פורים תש"ב,

התחיל לדבר אודות סדר התנאים שלו שהי' בשנת
תרנ"ו אשר חותנו נ"ע בא אז לליובאוויטש און
מען האט פארבראכט תשעה ימים והפארבריינגען
הי' בלא הכנות והי' בהביתן שלפני הבית פעם
בשלחן זה ופעם בשלחן אחר, פעם הי' דודי הרז"א
נ"ע ופעם אאמו"ר נ"ע, הרשב"ץ א' כי צריכים
לקרוא את הרה"ח ר' אשר מניקאלייעוו נ"ע שיבוא
לליובאוויטש להיותו עיקר השדכן, ובבואו לשם
בעת ההתוועדות בקש אאמו"ר נ"ע להנ"ל שיספר מה
ששמע מהרה"ח ר' הלל נ"ע כי הי' תושב אצלו לערך
ב' שנים, וספר, כי בהיותו במאלי ראפיא במדומה
בעיר ניקאלייעוו הי' המנהג דשם שהתוועדות הי'
בהמרתף (של יין) ופעם בעת ההתוועדות של ר' הלל
נ"ע בהמרתף, נכנס אחד לשם, ותומ"י בהכנסו אמר
עס איז פינסטער והשיב א' מהמסובים כי זהו רק
בההתחלה בעת שנכנסים לשם, אבל אח"כ יהי' אור,
והשיב ע"ז הרה"ח ר' הלל נ"ע אז דאס איז דער
גאנצער אומגליק אז אויף חשך מיינט מען אז דאס
איז אור, והפסיק אאמו"ר נ"ע אותו וא' לו געניג
ורצה להמשיך את הסיפור או לספר איזה ספור אחר
אבל אאמו"ר נ"ע לא הניח לו להמשיך את הסיפור
או סיפור אחר, ואמר דער גאנצער אומגליק איז
וואס מען ססססס נעמט אן דעם חשך פאר אור, מען
געוויינט זיך צוא צום חשך מיינט מען אז דער חשך
איז אור, והתחיל לצייר, איך שלומדים ששה שעות
דא"ח און מען שוויצט, ואח"כ מתפללים און מען
איז צוטומולט, און עס איז אלץ חשך, וא' מען
דארף דורך לערנען און דורך קלאפן דעם גוף
ובעת מעשה הערענדיג אזיינע ווערטער הנה אצל כל
המסובים זלגו עיניהם דמעות, והדמעות היו כאלה
אשר באים בלא הכנה, ע"ד שמבואר בהספר דרך חיים
(מאדמו"ר האמצעי נ"ע) עד"מ עני ומדוכא ביותר
אשר מרוב שפלותו א"צ לעשות חשבון איך שהוא עני
ומדוכא כי לעוצם שפלותו ושברון לבבו הנה מיד
שנזכר ע"ז הוא בוכה תומ"י במר נפשו ע"ז.
וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א אשר כ"ז הי' מ"ט 47
יאהר צוריק ואנן מה נעני' אבתרי'
אמאל איז מען געווען ערענסט, יעדערער נאך זיין
ציור נאך, איז געווען ערענסט, מען האט איינער
דעם אנדערן מוכיח געווען און ס'געזאגט וואס מען
בעדארף, מען האט אבער זיך האלט געהאט דעם אנדערן
אהבת נפש, היינט קושט מען זיך איינער דעם אנדערן
און מען האט פיינט דעם אנדערן שנאת מות בפו"מ
א' בעת שאסרו לי בביהא"ס בשפאלייערקא לקחו ממני
התפילין, וכשלקחו אותי על הדרישה אמרתי להם ס
בתקפות אשר לא אשיבם שום דבר עד שימסרו לי את
התפילין שלי ותומ"י הביאו לי את התפילין ואז הי'
לערך שעה אחד עשר בערב, כידוע ששם לא היו יודעים
ההפרש בין יום ללילה, והי ספק אצלי אם להניח אז,
בכלל האב איך דארטען גינומען א סססס שטארקען
שטעלונג, ועל זה האט מיר געקאסט אסאך געזונט,
ובבואי על הדרישה אמרתי להם אשר זהו פעם הראשון
אצלי אז איך קום אריין אין א הויז מיט מענשען
און מען זאל זיך פאר מיר נישט שטעלון, ואמרו
לי ציא ווייס איך וואו איך געפין זיך, והשבתי
להם אז אוואדי ווייס איך אז איך בין אין אזא

כפ"ז

ב"ה, רשימה משיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א
ביום י' כסלו תשכ"ב

פתח ואמר, מאמר כ"ק אדמו"ר האמצעי כפי הידוע
הי' בשנת תקפ"ז, בבית רבי כתב שהי' בשנת תקפ"ו
0000 ואינו יודע איפה לקח זה ☼
אבל ברור הדבר שהי' בשנת תקפ"ז, יום א', וכהיום
הוא פעם המאה וחמש עשרה חג הי"ד כסלו,
כידוע הי' אדמוה"ז במאסר, שני פעמים תקנ"ט וקס"א
במאסר הראשון הי' מאסר קשה, ובפעם השני הי' מאסר
קל, וכן הי' אדמו"ר האמצעי במאסר שני פעמים,
אבל בהיפך, הראשון הי' קל והשני קשה,
פעם הראשון הי' כשהי' בן ארבעים ושבע שנה
ידוע שאדמו"ר האמצעי הי' אומר בכל ט' כסלו חסידות
אפי' כשחל בחול, כי בשנה ההיא הי' בט' אייר יום שבת,
בט' כסלו תקפ"ז אמר המא' אתה אחד הידוע, והי'
שם כמה מנינים מאנ"ש, כי החופשה היתה בש"ק ט'
כסלו, מיא האט אראפ גינומען די שמירה,
קודם לזה הי' הרשיון אשר ה' מנינים יהיו לאמירת
דא"ח, אך נשחרר לגמרי בי' כסלו, כמו השגת
הניירות וגם דרישת הממשלה היתה אשר ב"ב יעריכו
דרישת בקשה להחופשה, וכ"ז הי' בי"ד כסלו,
והנה ידוע שבמח' אינו נוגע ההפסק בזמן ומקום
ידיעה וציור קאן אוועק שטעלין אין א גאר אמחדיגע
הייכע דרגא, דיא ידיעה דארף זיין א ידיעה פנימי'
ידיעה וויא עפ"י חסידות, און נאכדעם ציור, קאן
דאס אוועק שטעלין דעם מענטשין זייער אין א הייכע
דרגא בתורה,
איז דאך כל דבר תורה, אפי' א ספור וואס גיט
אריין א חיות אין תורה ומצות איז דאס א ספור
קדוש, אז מען הערט א איש פשוט שרייט אויס, אוי
איך האב נאך נים גידאווענט קיין מנחה, אדער
איש"ר, און זאגט מיט א תמימות גיט דאס א חיות
אין תורה ומצות און א בושה אין ירא"ש, די בושה
איז נישט פאר דעם איש פשוט, נאר פאר דעם אויר
וויא דאס האט זיך ארויס געזאגט,
עס איז גיוועזן א חסיד, ארקע דובראוונער, ופנה
אל הרב טאלושקין שי' ושאל אם הי' מכיר אותו,
ואמר שכמדומה שכן בהיותו בבאברויסק, ושאל
לערךבאיזה שנה, והשיב לערך תר"ס, והסתפק כ"קשליטא
כי הוא ראה אותו בשנת תרנ"ט בעת שהי' עם כ"ק
אאמו"ר נבג"מ זי"ע, על החתונה של ר' זלמן לאדזער
והי' כבר זקן יותר ממאה שנה והי' חלש מאוד
באמצע הדבור לאחר 20 מינוט הי' אומר איך דארף
א ביסול אדרעמול טאפ, ס אח"כ הי' מתעורר ורוחץ
ידיו והי' מדבר עוד, הוא הי' בדעה צלולה, אך
מפני החולשה הי' צריך לזה, נולד בשנת תקנ"ז
הוא אמר שנולד בשנת הדפסת התניא, און ער האט
גיוואוסט אז דער טאטע איז דא,
והי' מספר שתלמידי האמצעי זיינען גיוועזן גוואלדיגע
מקושרים, זיי זיינען גיקומען זעהן דעם רבי'ן
און הערין א ווארט פון רבי'ן, דאס האט זיי
גיגעבין א חיות, נים גלייך וויא דעם רבינס חסידים
תלמידי אדמוה"ז היו בעלי מוח, אבל של האמצעי
הי' בעלי לב ושל הצ"צ בעלי דעה, ושאל הרב הנ"ל

השמטתי פסק,

אם בעלי הלב זהו בינה בינא ליבא, ואמר שכן
הוא
ואמר אשר כבר דברתי בזה באריכות כי הבעש"ט
ז"ל והה"מ ז"ל הם מדרי' כתר, עתיק וא"א,
אדמוה"ז חב', אדמו"ר האמצעי בינה, דער
טאטע (אדמו"ר הצ"צ) דעת, כך אמר אאזמו"ר
(אדמו"ר מוהר"ש) בי"ט כסלו תר"ם, (ואמר
כ"ק שליט"א שהוא הי' רושם מה שמספר)
ואמר כ"ק שליט"א, אמאליגע חסידים זיינען גאר
גיוועזן אנדערש, ועניינים שאינם צריכים להיות
לא הי' בדרך ממילא
הזכיר את החסיד ר' אברהם בער ירמי'ס מבאב'
ושאל להרב הנ"ל אם הי' מכיר אותו, והשיב שהוא
הי' המנהל שלו בפעם הראשון בחדר, וראה אותו
אח"כ כמה פעמים, ובזמן האחרון קודם פטירתו
הפסיק לדבר, ואמר עליו כ"ק שליט"א בפנים
צהובות, א ליבטיגער פנים
בסביבה פון א עלטערין חסיד איז נים גיוועזן
קיין עבודה, אויף צוהערין זיך, אט דאס איז
גיוועזן בדרך ממילא - מען איז גיוועזן דאן
גאר אנדערש
סיפר שפעם נזדמנו אצל אדמו"ר מוהר"ש נ"ע
אנ"ש מהחסידים מכובדים והי' שם גם מהקרובים
דאה"י ח"ו, בעלי צורה, וא' א' מאה"י שאוירא
דאה"י מחכים, ואמר כ"ק עס איז נים אזוי דאס
וואס אוירא דאה"י מחכים ווי דאס וואס אוירא
סססט דחז"ל איז משמה, פאר נארעשט
רובא דרובא של תלמידי אדמו"ר האמצעי זיינען
גיוועזן עניים נים ווייל דער ענין האט גימנט
אזוי, נאר פשוט זייזיינען נים גילעגען אין
די ענינים פון וועלט, אז זיי האבען גיהאט
כדי חיונה האבען זיי זיך מסתפק גיוועזן
שתה לחיים, ואמר דער זכות פון רבי'ן זאל
מגין זיין'ס אין רוחני' און אין גשמי',
מיר דארפון ביותר גשמיות, אין רוחניות זיינען
מיר גאנץ פיין, לפי ערך השבעים אומות, כל
אחד מישראל ווי ער זאל נים זיין האט דער
אויבערשטער פון איהם א סאך מעהר נחת ווי פון
די אוה"ע, נאר אין גשמיות דארפון מיר האבען
א שמירה מעולה סס דורכצוגיין דעם סמאלין
פאס און צוקומען צוא דער סססס ריוח והצלה
זוכה זיין צוא דעם גילוי אור העצמי שיתגלה
בקרוב,
סיפר מה שאמר לו אאמו"ר על יחידות, דיבר מאת
אדמו"ר האמצעי והר"א מסטאראשעלע ששניהם הי'
מקבלים עצמיים מאדמוה"ז, זיי זיינען נתעצם
גיווארען מיט דער השפעה, מקבלים היותר נעלים
וויפיל עס קאן זיין אין מקבל, איז ביי זיי
גיוועזן, ושניהם קבלו דרך האמיתי, ומ"מ יש
הפרש לבד זאת דחילוק בן ותלמיד, הסטאראשעלער
האט גידאווינט מיט חסידות, ואדמו"ר האמצעי
האט ס גידאוועגט מיט זיך, אדמו"ר האמצעי
האט מקבל גיוועזן דעם דרך אמיתי, הוא קיבל
את הדרך האמיתי והתפלל מיט זיך,
ואמר כ"ק שליט"א מיא דארף דאווענען מיט זיך
שזהו הדרך האמיתי
אויף דער שאלה ווי איז אבער אז דער זיך איז

א נים שיינער זיך, איז ווי דאוועננט מען
מיט נים קיין שיינעם ספק מיט זיך, איז
דארף מען זעהען לפנות עצמו, און דאס איז
פארין דאוונען, אבער בבדי צו וויסען די
פסולת דארף מען שלאפען ווי א איד, און אז
מען שלאפט וויא א איד שטיים מען אויף ווי
א איד, אויף שלאפען ווי א איד דארף זיין
קשעהמ"ט, לערנען חסידות און דאוונען מיט
זיך, מיא קאן דאוונען מיט חסידות גאנץ גוט
מען קען לערנען חסידות פארון דאוונען און
נאכדעם דאוונען גאנץ גוט, און דאס זאל זיין
פסולת, א ולד מת

אפילו בשעה קשה כזו בעולם וואס עס איז א
סס מבול מאש ומים אעפי"כ צריכים להיות באלו
שיתנהגו ע"ד הנ"ל, וסיפר ממנוחה רחל בת
אדמו"ר האמצעי כשנסעה לא"י בימי הצ"צ והי'
זה בימי הגשמים והיתה נתקררה קצת ובאמת
היא לא רצתה לנסוע מליובאוויטש ורק ענינים
ידועים וגם סיבות הפריזין הוכרחה לנסוע,
ואמרה להצ"צ הלא גשמים יורדים ואמר לה
שתלך בין הגשמים צו ווישען די רעגענדלאך
ומני אז כל ימיה לא ירדו גשמים עלי' בשהלבה
בגשם כשירד הגשם, וואס אויף אלעמען האט ג
גירעגונט און אויף איהר נים, ועלי' לא הי'
פעם הגשם,

און אזוי דארף יעצט זיין אזיינע וואס זאלען
גיין צווישען די רעגענדלאך,

דער מצב בעולם איז מאוים עס איז דאך א מבול
של אש ומים, וצריך להתפלל שבע בבל יום על
הצרות, אבל צריכים להיות באלו,

עס דארף נישט זיין קיין טענות יהי' מה שיהי'
מיא דארף ס גיין אין מקוה לערנען חסידות
ולהתפלל, וויפעל זיין הבנה והשגה איז, אבער
להתפלל מיט זיך, איז דעמאלט דער נפש הערט
מה שמתפלל, דער רוח פילט די נשמה פארשטייט
און הי' יחידה זעהט, וממילא אחר התפלה
כשיוצא בעולם איז דער טאג א אנדערער, מיא
גיים ארוים אין גאס זעהט מען גאר אנדערש
מיא זעהט יענעמס טוב, און דער עיקר דעם
אייגענעם רע, עס דער עסט דער אייגענער רע
די וואס ווילין וויסען וואס תפלה איז זאלען
לערנען דעם קונטרס התפלה, אגישמאק אין
געטליבקיים איז פון לימוד קונטרס התפלה
נים נאר לערנען איהם, נאר טאהן וואס דארטען
שטיים

בין המסובים הי' מר שמערלינג שי' משוויצריא
עושה הגבינות הכשרות, ואמר כ"ק שליט"א מ
מ'דארף עס זאגען ער זאל מאכען א סאך קעז,
אז משיח וועט קומען זאל זיין מיט וואס
צו פארבייסען,

אמר להרב סימפסאנשי' שיתן יי"ש להמסובים
והראה על השולחן בנגדו, שיש שם אורות ובלים
ולא נגעו זא"ז,

ב

הי׳ מאמר דא״ח וארבב״ח אר״י עחידים
צדיקים שיקראו בשמו בו׳
אחר הדא״ח, אמר כ״ק שליט״א, אז די וואס
קוקון זיך צו, צו דעם היינטיגען זמן מצב,
זעהעט מען אז דער אויבערשטער רופט צום
אמת, נרנים מיינען אז מיא שמייסט, למשל
כשמדליקים נר בחושך, החכם יודע ששם
צריכים ללכת, אבל טפשים צריכים א בייטש,
השי״ת יעזור שנשמע את הקריאה אל האמת, מ׳יא
זאל נים דארפען נוצען דעם בייטש פון טפשים,

אין דער יעצטיגער צייט איז א טאך לייכטער
להגיע לענינים היותר נעלים מה שבזמן אחר
הי׳ צריך ע״ז הרבה יגיעה,
און יעצט דורך איין תנועה, אין די אייגענע
ד״א, אראפ טרייסלען די בלאטע, מ׳י קאן
דאס נים זאגען יענעם, און עס איז נים
שייכות קסף קיין התנצלות אין דעם, דאס איז
שייך נאר אין אייגענע ד״א, ע״י תנועה של
עבודה יכולים להגיע למע׳ מע׳ וזוכים
עי״ז לגשמיות ורוחניות,

הוספה

פניני נישואין

מאת סב הכלה הגה"ח הרב ישעיהו הרצל שליט"א רב ראשי נוף הגליל

מתוך דברים שאמר בהזדמנויות שונות בסעודות שבע ברכות

שידוך כבאר מים

שמעתי שפעם היה נהוג בירושלים לערוך את החופה [או גמר השידוכין] ליד באר מים.

וסיבת הדבר כמו שהמים בבורות מגיעים ישירות מהקב"ה ללא תיווך בני אדם, כך אומרים אנו שהשידוך הזה עיקרו לא קשור לעשיה של האדם וכו', אלא כל כולו מהקב"ה בעצמו.

[ואולי קשור הדבר גם לכך שמצינו שאליעזר מצא את רבקה ליד באר המים, וכך גם יעקב ורחל ומשה וציפורה].

קשרי שידוכין - לחיים

אצל רבים מכונה מסיבת קשרי שידוכין בשם **לחיים**, ואולי יש לומר ע"ד הרמז:

בשידוך נפגשים שני חצאי הנשמה, מפגש זה של הנשמה מתחיל עם השידוך ונמשך אח"כ ע"י הנישואין בהבאת דור ישרים מבורך, הרי שכאן מתחיל ענין החיים בשלימות, ואולי לכן נרמזת מסיבה זו בשם לחיים: ל-חיים.

הכל נהיה בדברו

יש גם שקוראים למסיבה זו בשם "ווארט", והוא לרמז לנו ש"הכל נהיה **בדברו**". ווארט הינו דיבור, ובשידוך ידוע שמה' יוצא הדבר, וא"כ הכל נהיה בדברו – ב"ווארט" שלו.

הקב"ה דואג לכל הוצאות הנישואין

סיפר הגאון ר' שלמה זלמן אויערבוך, כאשר דברו נכבדות בהצעת שידוך לבנו הבה"ח ר' אברהם דוב עם בתו של הגאון הרב אשר זאב ורנר רבה של טבריה, היו כל הצדדים מרוצים וחפצים בשידוך הזה, אך אמר הגרש"ז להגרא"ז ורנר שלא נראה לו לגשת לשידוך הזה, כי הרבה ממון צריכים בשביל הוצאות השידוך, בשלמא כשכשמשתדכים שני צדדים שיש לשניהם כסף או לכל הפחות כשיש לאחד מן הצדדים הרי ניתן לגשת לשידוך, אך בשידוך זה שלשני הצדדים אין די מעות להוצאות הנישואין כיצד נוכל לגשת לזה?

חייך הרב ורנר ואמר, אם זו כל הבעיה הלוא מאמינים אנו בני מאמינים שאחד המיוחד הוא המזווג זיווגים כמאחז"ל (מו"ק יח, ב) "מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש". זה שעשה את

השידוך הוא גם זה שדואג לכל הוצאות הנישואין ובתורת שותף נאמן בין שלשת השותפים באדם מביא הוא את כל הממון ומשלם עד הפרוטה האחרונה.

ועכשיו סיים הרב ורנר, החליטו כיצד רוצים אתם לקבל אותה ברכה שנותן ה' יתברך להוצאות הנישואין או שיתן ה' את הברכה חצי לי וחצי לך ונקבל על עצמנו לשאת מתנה על מתנה בכל הוצאות הנישואין, או אם תרצו שיתן ה' את כל הברכה אצלי ואקבל על עצמי את כל הוצאות הנישואין מהחל עד כלה.

ענה ר' שלמה זלמן מצידי עדיף שתקחו אתם על עצמכם את כל הברכה.

אכן נסגר השידוך בכי טוב, ואכן זכה הרב ורנר באותה עת לברכה פלאית מן השמים ועד מהרה השיג את המעות כולם באופן לא טבעי, שהעיד בהם שנראו כמו קפיצת הדרך, וסילק את כל התחייבויותיו על צד היותר טוב.

אחרי שנים כשסיפר זאת הגרש"ז לר' ישראל רוזנצוייג ע"ה (הסופר סת"ם הידוע), הוסיף ואמר:

כל ימי חיי הצטערתי על תשובתי זאת שעניתי להרב ורנר, הייתי אז אברך צעיר בשידוכי הבנים הראשונים וטרם התנסיתי בדבר, כשראיתי אמונה יוקדת שכזו בטחון איתן ונעלה כזה שהיה אצל הרב ורנר, שלקח על עצמו את כל התחייבויות הנישואין בלב שקט ובוטח כשאין באמתחתו כלום, מדוע לא נדבקתי אף אני באותה אמונה שלימה ובטחון שלם.

למה מפסיקים את החתן כשאומר דברי תורה

ראיתי בשם הרי"ד מבעלז מהי הסיבה שנוהגים בקהילות שונות להפסיק את החתן באמצע אמירת הפלפול, שהוא כדי ללמדו אז הער דארף נישט אויספרין... כלומר, שלא יצפה שימלאו לו את כל מבוקשו...

אצלנו חסידי חב"ד ידוע שהרבי מבקש שהחתן יאמר את כל המאמר עד תומו, ולכן אמר הרבי שכדי לקיים את מנהג ישראל שמפסיקים את החתן, יתחיל החתן את המאמר שוב (פעם שניה) ואז יפסיקו אותו.

זריקת "פעקלאך" על החתן

אחד מצדיקי נדבורנא רמז לזמר בעת זריקת ה"פעקלאך" על החתן העולה לתורה בשבת קודם הנישואין את הניגון "אחד יחיד ומיוחד", כי שלושה שותפים באדם הקב"ה אביו ואמו, ומדרך העולם אשר עד יום נישואיו סמוך הוא על שולחן אביו ואמו, עד שבונה בית וכמ"ש "ועל כן יעזוב איש את אביו ואת אמו", לרמז לו כי אם ישכיל ב"אחד יחיד ומיוחד" לסמוך עליו, אזי יזכה שיזרקו עליו מלמעלה "פעקלאך" מלאים כל טוב...

ריקון כיסי החתן

הנתיבות שלום היה מבאר את מנהג ישראל שבטרם יצא החתן לעמוד תחת החופה מוציאים מכיסי בגדיו כל מה שיש בתוכם, כדי להשריש בחתן העומד להתחיל את חייו בעולם להתבונן ולשים על ליבו כי אין לו משלו כלום...

כאומר: אל תחשוב חלילה כי בכוחך הגדול ובחכמתך ובכישרונותיך הנפלאים תוכל להצליח בחיים, אלא תזכור היטב שאין לאדם שום כח משלו, תמיד נזקק הוא לחסדי המקום ברוך הוא. הכרה זו היא מפתח להצליח בכל אשר יפנה.

כדת משה וישראל

דוד זקני היה המגיד בעיר פרשבורג רבי אבא הרצל ע"ה (מחבר ספרי שפתי חכמים על הש"ס ונחלת אברהם על התורה וכו'), היה ידוע כאישיות מיוחדת, הוא היה אומר: מדוע אומר החתן לכלה "הרי את מקודשת לי . . **כדת משה וישראל**", ולא **כדת התורה הקדושה**?

ללמדינו, שכמו שמשה וישראל שחיו יחד ארבעים שנה במדבר, ושגרת חייהם ידעו עליות ומורדות, כפי שמסופר בתורה באריכות, אך אף פעם הם לא נפרדו, הם חיו תמיד יחד.

כך אומר החתן לכלתו (למרות חילוקי הדעות ביניהם, שהרי "אין דעותיהם שוות") הנישואין בינינו יהיו "בנין עדי עד" כדת **משה וישראל!**

מקדש עמו ישראל

הברכת אברהם מסלונים (אותו הכרתי בלומדי בישיבת בית אברהם בעת כהונתו של חתנו הנתיבות שלום כראש ישיבה) ביאר, מהו הענין שמזכירים את זכות השבת לפני כל ריקוד של "מצווה טאנץ", כי שמחת החתונה היא מעין שבת תכלית הבריאה, להכיר אמונת ה'. כך גם החתונה היא תכלית הבריאה להביא דורות לאמונת ה'.

עוד ביאר בנוסח ברכת אירוסין "מקדש **עמו ישראל** על ידי חופה וקידושין", לכאורה מה שייכים כל עם ישראל לחופה זו? אלא כשהחתן לוקח אשה לשם שמים, הרי הוא מביא בזה קדושה לא רק על עצמו וביתו אלא לכל עם ישראל.

ששון ושמחה קודם לחתן וכלה

"אשר ברא ששון ושמחה חתן וכלה גילה רינה וכו'", וידועה השאלה מדוע מופיעים התיבות "חתן וכלה" בין המילים "ששון ושמחה" ו"גילה רינה כו'"?

וראיתי מבארים שזהו לפי סדר חיי האדם: בתחילה ברית מילה – שמרומז בתיבת "ששון" (כידוע ש"ששון זו מילה"), אח"כ תורה הקשורה לשמחה ("פיקודי ה' ישרים משמחי לב") ולבר מצוה, אח"כ מגיע הזמן של בן שמונה עשרה לחופה "חתן וכלה", ואותם מברכים שיהיה להם "גילה רינה וכו'".

מתברך בשש ברכות נישואין

בגמרא במסכת בבא בתרא (ט, ב) איתא: "אמר רבי יצחק כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות". וראיתי שמקשרים מאמר זה לחתן וכלה: הבעל נותן לאשה – שמתחייב לפרנסה - טבעת בשווי פרוטה [ולא פחות מזה], ומברכים אח"כ את השש הברכות המיוחדות להם (בנוסף לברכת היין). וזהו "כל הנותן פרוטה לעני" - הפרוטה לאשה בעת הקידושין, מתברך בשש ברכות נישואין...

שבירת הכוס

שאלו את הרב משה שי' בוגמילסקי לגבי מנהג ישראל לשבור כוס מתחת לחופה, מה טעם הדבר, ואם הדבר הוא משום לזכור את ירושלים (כנאמר "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני"), מדוע אחרי השבירה כולם קוראים בקול רם ובשמחה רבה "מזל טוב"?

והשיב על דרך הרמז: עד יום החתונה היה החתן בבחינת "מקבל", הוא קיבל מהוריו, מוריו מדריכיו וכו', ואילו מעכשיו מרגע החופה, הוא מפסיק להיות "מקבל", ומתחיל (בעיקר) להיות משפיע לאשתו. הוא המשפיע והיא המקבלת, וזהו הרמז בשבירת הכוס המסמל קבלה, ובזה הוא מדגים ששובר הוא את המקבל שלו את הדאגה רק לשלמותו ולצרכיו, כאומר, מעכשיו עלי לדאוג למישהו אחר, לכלה, להשפיע לה כל צרכיה.

"הזיווג יעלה יפה"

"כיצד מרקדים לפני הכלה", הגימטריא של ר"ת מילים אלו הוא 95 כמנין "יפה", ומכאן לברכה ש"הזיווג יעלה **יפה**" - אומר הרופשיטצער, שיתברכו לזכות לגאולה השלימה אז יהיה "יפה", צירוף השם של "יהיה" עם "אדני" שהוא בגימטריא 95, [לא "הוי'" עם "א-דני" שאז הגימטריא היא 91], וזהו "והיה ביום ההוא ***יהיה*** ה'..." יהיה עם אדני = יפה.

צ"ח ברכות

בהיותי ילד ראיתי איך ר' יעקב בלוי ע"ה היה מחתן את צאצאיו, שהיה עושה סעודת שבע ברכות גם ביום, והיה מלווה את החתן וכו' בשירים בחוצות השכונה.

והנה לאחרונה הגיע לידי ספר ברכת חתנים על שבעת ימי המשתה ושבע ברכות, ושם דן האם צריכים לעשות שבע ברכות גם ביום.

בסימן מ' דן בזה, ובין היתר כותב: שמעתי בשם הגאון ר' בנימין ביינוש זצ"ל שהיה מקפיד על זה, וכן שמע שבבריסק נהגו כן לעשות כל יום משבעת ימי המשתה ב' סעודות של שבע ברכות, א' ביום וא' בלילה. ומביא בשם החידושי הרי"ם זצ"ל, שבשבעת ימי המשתה אם עושים ב' סעודות ביום – זה י"ד סעודות, ובכל סעודה עושים ז' ברכות, א"כ יוצא שסך הכל עושים צ"ח ברכות, והוא כדי לבטל צ"ח קללות שבמשנה תורה וכו', ועיי"ש באריכות.

הידור בשמחת האשה

הרב ר' אריה לוין ז"ל סיפר כי בחג סוכות אחד ראה הגאון הרב מטעפליק זצ"ל שיהודי ת"ח גדול מגיע לבית הכנסת עם אתרוג מיוחד מהודר ביותר. ניגש אליו הרב מטעפליק ושאלו: "שמלה לאשתך לכבוד החג קנית?" זו מצוות עשה מן התורה ("ושמחת בחגך"), ואשתך אינה יכולה לצאת ידי חובה על ידי שמלה של חברתה, ואילו אתה יכול לקנות אתרוג פשוט ולצאת בדין "הדר" באתרוג של חברך.

להיות תלוי במי שאמר והיה העולם

כך אמר הבית אהרן מקרלין: אנו אוהבים מאד שאברך נושע בבן או בת לתקופת השנה לאחר נישואיו, שהרי מדרכו של עולם, בתקופה הראשונה לאחר החתונה, בעת שחסר לחם או דבר אחר בביתו, מיד ירוץ החתן לבית חמיו לקחת משם די מחסורו אשר יחסר לו, אבל לאחר שכבר זכה בברכת הבנים הרי אינו ממהר כל כך לרוץ אל השווער, כי כבר אינו בן חורין, אלא תינוק תלוי בו ופעמים שחושש לצאת עמו מפני הצינה או חמה, ומכיוון שאין לו אל מי לפנות, אזי מוכרח הוא לתלות עיניו למרום ולבקש מאבינו שבשמים שיזמין לו כל צרכיו, ואין טוב לו לאדם מאשר להיות תלוי במי שאמר והיה העולם.

לעמוד מן הצד

אומרים בשם רבי מאיר שפירא מלובלין על מה שמופיע בנוסח ה"תנאים" "העומד מצד בנו החתן התחייב", ו"העומד מצד בתו הכלה כו'": טוב יעשו ההורים כשבכל מהלך חייו של הזוג יעמדו הם מן הצד ולא יתערבו בחייהם.

ובשם הרה"צ רבי שלמה מזוויעהל אומרים שהכוונה ב"העומד מצד" היא שכל צד צריך לעמוד מן הצד ולדעת שלא הם הגורמים לזיווג הזה, אלא הקב"ה בעצמו, שכן "הקב"ה יושב ומזווג זיווגים".

ללא חשש זוגות

מובא בעיון יעקב על מסכת פסחים (קט, ב) שם מדובר על סכנת "זוגות", ואם כן קשה: כיצד נושא אדם אשה הרי נעשה כאן "זוג" וסכנה יש בדבר?

ומבאר שם ע"פ דרכו, כי אם זכו שכינה שרויה ביניהם, נמצא שאין כאן זוג, אלא שלושה!

וזהו גם מה שאמרו חז"ל (כתובות יז, א) "רב שמואל בר רב יצחק מרקד **אתלת**" – רוקד לפני כלה עם שלושה בדי הדס, לרמז על שלושת השותפים בבנין הבית, כשהשכינה מצטרפת עמהם.

ב"באר הפרשה" מוסיף, שיש שישבו בדרך רמז, ע"פ המבואר שם בגמרא (פסחים), שמי שאינו מקפיד על ענין הזוגות, אין הענין נוגע אליו ואינו ניזוק, כך גם בעניננו, אם הנהגת הבית תהיה בדרך שאינם מקפידים זה עם זה, אף משמים לא יקפידו עליהם כלל וכלל.

"חציו לה' וחציו לכם"

ידועה ההלכה שבימים טובים צריך להיות "חציו לה' וחציו לכם". בפשטות הכוונה שבכל יום טוב ישנו החלק שקשור לעבודה הרוחנית תפילות, קריאת התורה וכו' – **לה'**, והחלק ששייך לענינים הגשמיים הסעודות וכו' - **לכם**.

אך שמעתי ממחותננו הרב אהרן יעקב שוויי ע"ה שחסיד אחד אחרי שגמר את תפלתו הנעימה והממושכת ביום טוב, אמר: ב"ה קיימתי כבר את ה"חציו לכם"... עכשיו אלך לקיים את ה"חציו לה'" בקיום מצוות הסעודות וכו'.

זאת אומרת שבמדרגתו הוא הרגיש את התענוג שבתפילה וכו' כתענוג אישי שלו ("לכם"), ולכן לאחר התפילה התייחס לסעודות החג כהולך לבצע את רצון הקב"ה לאכול ולשתות וכו' ("לה'").

וכאן המשיך הרב שוויי והשליך זאת גם לגבי חיי הנישואין של תלמידי התמימים:

בנוהג שבעולם לומר כי תלמיד ישיבה בשנות לימודיו בישיבה מקיים הוא את החציו לה', ואילו לאחר מכן כשמתחתן ויורד לחיי עולם הזה הוא מקיים את ה"חציו לכם".

אך אצל תלמיד בתומכי תמימים המציאות היא הפוכה - הלימוד בישיבה יחד עם הקדמה וההשקעה בעבודת התפלה היא בבחינת חציו לכם, ואילו אח"כ כשמתחתן מתחיל הוא לקיים את החציו לה' – ביצוע השליחות בעולם הזה "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים" ולהכין את העולם לקבלת פני משיח צדקנו.